

Posouzení bakalářské práce

Tereza Ošancová: Počátky české arteterapie. Bakalářská práce, FHS UK, Praha 2007, 43 s.

Tereza Ošancová si pro bakalářskou práci zvolila zajímavé téma: problematiku **arteterapie v Čechách**. Už v úvodu (str. 5) se dočteme, že o české arteterapii najdeme „pouze stručnější zmínky na některých webových stránkách, či v úvodnicích několika odborných knih“. Dodává, že její práce se snaží toto prázdné místo vyplnit.

Už v první kapitole **Cíl a metody** zdůrazňuje snahu o získání relevantních informací od odborníků-pamětníků, ale i od současných aktivních arteterapeutů. Využila metody polostrukturovaných rozhovorů, ale také korespondenční metodu - elektronickou poštu (emaily). Nesdělila však, zda jsou o těchto rozhovorech zachovány záznamy, resp. kde jsou informace uloženy a zda jsou k dispozici.

Po stručném objasnění co je arteterapie (2.kap.) věnuje 3.kapitolu historii psychiatrických léčení v 1. polovině 20. století, obecnému vývoji arteterapie a jejímu formování a tři podkapitoly věnuje historii arteterapie v Evropě a USA.

V 5. kapitole už se plně zabývá vývojem arteterapie v Čechách (lépe bylo by nazvat ji v Česku). Popisuje začátky, jednotlivá hlavní zařízení (Bohnice, Kroměříž, Kosmonosy ad), možnosti vzdělávání, vznik a vývoj ČAA, nakonec se zabývá klady i obtížemi arteterapie jako hraniční disciplíny.

Poslední, 6. kapitola je nazvaná **Diskuse**. Patrně jde o největší autorčin přínos, kde se pokouší klasifikovat tři základní arteterapeutické postupy, vycházejíc především z rozhovorů s experty a dostupné literatury.

První problém do oponentské diskuse: Autorka zbytečně často v průběhu práce zdůrazňuje své laictví. (poprvé např. už na str. 6) Takové podceňování potom vyvolává určitou nedůvěru. Např. pasáž ze str. 35 o značném odborném zázemí: *„Tento přístup předpokládá autosanační a abreaktivní potenciál výtvarné tvorby. Jiné přístupy sice tento potenciál nezpochybňují, ale míní, že to nestačí a že je třeba s člověkem dále pracovat. Výhodu shledávám v tom, že terapeut „neznásilňuje“ pacienta jakýmkoli vlastními myšlenkovými konstrukty, které nemusí být správné, případně mohou být nevhodně podané. Pacientovi je ponecháno „vlastní tempo“, skrze obraz promlouvá o své problematice pouze se svým vlastním nevědomím.“* Tyto formulace jsou uvedeny jako příspěvek autorky. Pochybnosti se projeví, když poté dodává: *„Na druhou stranu i pro mě zůstává otázkou, jak moc se může dotyčný pacient posunout „vlastním tempem“ směrem ku zdraví“.*

(Tamtéž) Je možné si to vysvětlit tak, že autorka v kapitole Diskuse vychází z rozhovorů a písemných diskurzů s experty, nicméně zcela neodlišuje obě nebo více stran takových diskurzních rozhovorů. Škoda, že tuto kapitolu nepojala skutečně jako diskusi, či vlastní disputaci pojmů se zahrnutím poznatků získaných rozhovory s experty.

Druhým problémem, kterým se autorka dostatečně nezabývá, je jednak zasazení české arteterapie do světového kontextu, ale i otázka multidimenzionálního místa arteterapie. Vyhledávače nám na internetu najdou miliony odkazů na heslo „art therapy“. V bakalářce však najdeme v seznamu použité literatury jen jedno jediné dílo (R.M.Simon: The Symbolism of style (Art as Therapy)).

Nakonec ještě podstatné upozornění. Tereza Ošancová velmi často používá mimočasový přezens, kterým zastupuje situace a děje minulosti, směšuje často zcela necitlivě různé mluvnické časy, což někdy vede situaci, kdy se můžeme domnívat, že uvedené informace o historickém čase objasňují současnost. Např. odstavec:

„Arteterapie se mohla rozvíjet všude tam, kde byly vhodné podmínky pro dlouhodobější a systematictější práci s lidmi. V ČSSR se provádí především v psychiatrických léčebnách. Proniká i do oblasti školství, kde se praktikuje v některých převýchovných zařízeních pro obtížně vychovatelné jedince, např. v Kostomlatech pod Milešovkou, kde vznikla tradice výstav a seminářů s vydáváním sborníků. (Zicha, 1981)“

Sděluje autorka informace o událostech před čtvrtstoletím nebo jde o dnešní stav? Trvá tato tradice dodnes? Jsou vydávány sborníky ještě v současnosti? O tom už se v práci nic nedovíme.

Přes tyto skutečnosti jsem přesvědčen, že jde o práci záslužnou a navrhuji ocenit ji známkou 2, podle výsledků obhajoby pak v bodovém rozmezí 24 - 31 kreditů.

V Praze dne 13.6.2007.

Ladislav Hrdý

P.S.: Některé další drobné gramatické a formulační nepřesnosti sdělím autorce mimo obhajobu.